

Beszélgetés a Budapesti Forradalmi Tanács küldöttjeivel Szemtanúk a pesti eseményekről

MINDKETEN egyetemisták. A budapesti harcok befejezése után Szegedre küldték őket, hogy segítsenek a nemzetőrség felállításában és hitelesen tájékoztassák az ifjúságot a forradalom kibontakozásáról. Szeged után a környék falvaiba látogatnak el.

Lantos Péter harmadéves bölcsészhallgató az október 23-i eseményekről beszél.

— A békés tüntetés résztvevőit már bizonyára értesíteték a szegediek. A felvonulást az egyetemisták kezdeményezték, de az esti órákban már valóságos autókavafő érkeztek a gyárakból. Különösen sokan jöttek Csepelről.

A FORRADALMI tömeg október 23-án este fél 12-kor kezdte meg a fegyveres felkelést. Éjjeli fél 1-kor már az egyetemisták is löttek. Mi a Múzeum-kertből tüzeltünk a Sándor utcái házakban meghúzó ávósokra, de elkezdődött a harc a Puskin és Szentkirályi utcákban is. Amikor reggel felé Budára mentünk át, a Fővámterem meg mindig osztották a fegyvereket. Kezelésükre két rendőrtiszt tanította a nőket és a fiatalabbakat.

Balázs Tivadar, szintén harmadéves bölcsész, folytatja az események felsorolását.

— Szerdán ismét fellángoltak a harcok és ez így ment egészen péntekig, amikor a legvéresebb volt a küzdelem. Egész Budapesten helyi csatározások folytak. A tömeg közben az utcán hőmpolygott. A forradalmároknak sokszor menekülni kellett a túlerővel szemben, s ilyenkor, ha nem volt más mód, eldobták fegyverüket, s a következő utcában ismét szereztek egyet.

— Néhány szovjet tank állt a felkelőkhez. A forradalom leverésére küldött tankok ellen barikádokkat, tankespadákot, benzines palackokkal védekezünk. A Madách téren nagyon hosszú ideig egyetlen géppisztolyos három szovjet tankot tartott fel. Mindig másik emeletről

tüztelt és így nem tudták kilőni.

— A PARLAMENT előtti gyilkos sortűznél öt voltam. Sokan haltak meg, talán százötvenen, de ezt nem lehet biztosan tudni. Valószínű azonban, hogy a sebesültek közül is sokan elpusztultak, mert több mint egy óráig az ávósok a mentőkre is tüzeltek. Ekkor szovjet tankok elkezdtek löni az ávósokra. Nagy volt a zűrzavar, sokszor nem lehetett tudni, hogy ki az ellenség és ilyenkor mindenki lövött mindenkire.

— Pénteken fogsgába estem. A járda szélén fekvő tüzelőnk többszörös túlerő ellen. Mellette halottak, az utca egészen véres volt. Nem tudtuk tartani magunkat. Elkészünk a fegyverünkől és miután elfogtak, a Markó utcába hurcoltak ben-

nünket. Innen két nap múlva szabadultunk ki.

A jelenlegi pesti hangulatról kérdezősködöm. Lantos Péter válaszol:

— Végig harcoljuk a forradalmat. A fegyvert addig nem tesszük le, amíg szovjet csapatok vannak Magyarországon. A legfontosabb most az, hogy a honvédségi alakulatok mellett erős, jól szervezett nemzetőrséggel rendelkezzen az ország.

SIETNEK, így nem is érdeklődöm tovább. Lantos Péter kezében vastag füzet, amelyben szép sorjában leírta az eseményeket. A történelem-szakos hallgató az október 23-i győztes forradalomról akarja írni a szakdolgozatát...

A hős fiatalok kezében még fegyver, de már a munkás hét köznapokra is gondolnak.

Hogy a tej?

Tegnap reggel a Szent István téri piacon tejet akart venni egy asszony. Megkérdezte egy kékszínnű köcsög mögött álló paraszt embertől:

— Hogy méri a tejet?

— Hét forintért — hangzott a meghökkenő válasz.

— Micsoda?! — habordott fel az asszony az ár hallatára. — Megérti is harcolt az ország népe, hogy ne legyen beadás, jobb legyen az élete! Ez áldrágítás, nem tisztesség...!

— Pszt! — csitította az asszonyt a paraszt, majd halkán hozzátette:

— Hát akkor három forint lesz...!

„Úgy, mint a peslik”

Ha fegyverrel nem is kellett úgy helytállnunk, mint a szegedi forró napok jelzőszavával hirdettük, a helytállásra másként is sor kerülhet. A Szegedi Nyomda dolgozó ilyen helytállásban mutattak példát, amikor tegnap elhatározták, hogy a főváros hős szabadságharcosai megsegítésére gyűjtést indítottak. Elsőként Gabnai János most megválasztott igazgató, Kondor Gyula műszaki vezető, Kelemen István gépszerelő és Teleki István szedő ajánlottak fel 100—100 forintot a szent célra. Az összegyűlt összeget élelmiszert vásárolnak és tehergépkocin szállítják fel Budapestre. A nyomda dolgozóinak példája lelkesítse segítségre más szegedi üzemi munkásait, értelmiségieit is.

Munkásifülségi Szövetség alakult a Kéziszerszámgyárban

A Szegedi Kéziszerszámgyárban hétfőn reggel a fiatal munkások kiváltak a DISZ-ből és a DISZ helyett megalakították a Munkásifülségi Szövetséget. Kezdeményezésükhöz hamarosan csatlakoznak a Szegedi Kender-

fonógyár, Jutáruvgyár, a Textilművek és a Fémipari Vállalat ifjúmunkásai is. A nyolctarú elnökségben, mint elnökhelyettes, helyet foglalt a Kéziszerszámgyárban Dózsa István volt DISZ-titkár is.

Megkezdtek a tárgyalásokat a szovjet csapatok kivonására az országból

— Nagy Imre beszede a Kossuth-szobornál —

Hírt adtunk már arról, hogy Nagy Imre miniszterelnök szerdán beszélt a Kossuth-szobornál. Az alábbiakban közöljük a beszédet:

— Ismét hozzátok szölok, magyar testvéreim, neleg forró szeretettel. Az a forradalmi harc, amelynek ti hősei voltatok, győzött. Ezek a hős napok hozták létre nemzeti kormányunkat, amely népünk függetlenségéért és szabadságáért fog harcolni. Nem tűrünk semmi beavatkozást a magyar belügyekbe. Az egyenjogúság, a nemzeti szuverenitás és a nemzeti egyenjogúság alapján állunk. Politikánkat szilárdan a magyar nép akaratára építjük. Szuverenitásunk és függetlenségünk első napjait éli.

Rendkívül nagy akadályokat hárítottunk el utunkból. Rákosi és Gerő bandáját kiűztük az országból, hűneikért felelni fognak. Megpróbálták engem is bemocskolni, azt a hazugságot terjesztették, hogy én hívtam be az orosz csapatokat az országba. Ez alávaló hazugság. Az a Nagy Imre, aki a magyar szuverenitást, a magyar szabadságot és magyar függetlenségét harcolta, nem hívta be ezeket a csapatokat, ellenkezőleg, ő volt az, aki visszavonásukért harcolt.

Kedves Barátaim! A mai napon megkezdtek a tárgyalásokat a szovjet csapatok kivonására az országból, a varsói szerződésből reánk háruló kötelezettségeink felmondásáról. Egy kis tü-

relmet kérünk azonban tőletek, azt hiszem az eredmények olyanok, hogy ezt a bizalmat megadhatjátok.

Kedves Barátaim! Aljajotk mellénk, támogatassatok bennünket a hazafias munkában, hazánk függetlenségének megteremtésében, az élet helyreállításában, az alkotómunka megindításában. Azt szeretnénk, hogy a népnek nyugalma és békéje legyen, bizalma a jövőben. Kérünk benneteket, bízzatok a kormányban, teremtsétek rendet és nyugalmat, hogy széles, demokratikus programunkat megvalósíthassuk.

Éljen a független, szabad, demokratikus Magyar Kőztársaság! Éljen a szabad Magyarország!

Az amerikai kormány hajlandó az új, a Moszkvától független kelet-európai kormányoknak gazdasági segítyt nyújtani

— mondotta Eisenhower amerikai elnök

Eisenhower, az Egyesült Államok elnöke szerdán mondott rádió- és televíziós beszédében az Egyiptomot ért angol-francia támadás mellett foglalkozott a Magyarországon valóban teljes függetlenséget nyer, akkor első cselekedete előreláthatólag a szocialista országok közösségének elhagyása lesz. A Szovjetunió vezetői pedig egy ilyen fajta szövetség alakítását tervezik. A lap szerint a Szovjetunió a jelek szerint sokkal nagyobb szabadságot akar biztosítani polgárainak és a tervezett szövetségen belül függetlenséget a csatlós államoknak. Ez az elhatározás alakult ki a bizonyára igen heves vitákban, amelyek a Kremben a magyarországi és lengyelországi eseményeket követték, de valószínűleg még Moszkvában sem tudják, hogy pontosan mekkora függetlenséget engedélyezzenek Magyarországnak. Magyarországnak csak a Szovjetunió az ellensége és semmiféle külpolitikai megfontolás nem láncolja a Szovjetunióhoz — írja befejezősül a Daily Telegraph.

Érintkezésben áll a lengyel kormánnyal.

A Daily Telegraph tegnapi számában közölt vezércikkben Magyarországról ír. Megállapítja, hogy ha Magyarországon valóban teljes függetlenséget nyer, akkor első cselekedete előreláthatólag a szocialista országok közösségének elhagyása lesz. A Szovjetunió vezetői pedig egy ilyen fajta szövetség alakítását tervezik. A lap szerint a Szovjetunió a jelek szerint sokkal nagyobb szabadságot akar biztosítani polgárainak és a tervezett szövetségen belül függetlenséget a csatlós államoknak. Ez az elhatározás alakult ki a bizonyára igen heves vitákban, amelyek a Kremben a magyarországi és lengyelországi eseményeket követték, de valószínűleg még Moszkvában sem tudják, hogy pontosan mekkora függetlenséget engedélyezzenek Magyarországnak. Magyarországnak csak a Szovjetunió az ellensége és semmiféle külpolitikai megfontolás nem láncolja a Szovjetunióhoz — írja befejezősül a Daily Telegraph.

A Daily Telegraph tegnapi számában közölt vezércikkben Magyarországról ír. Megállapítja, hogy ha Magyarországon valóban teljes függetlenséget nyer, akkor első cselekedete előreláthatólag a szocialista országok közösségének elhagyása lesz. A Szovjetunió vezetői pedig egy ilyen fajta szövetség alakítását tervezik. A lap szerint a Szovjetunió a jelek szerint sokkal nagyobb szabadságot akar biztosítani polgárainak és a tervezett szövetségen belül függetlenséget a csatlós államoknak. Ez az elhatározás alakult ki a bizonyára igen heves vitákban, amelyek a Kremben a magyarországi és lengyelországi eseményeket követték, de valószínűleg még Moszkvában sem tudják, hogy pontosan mekkora függetlenséget engedélyezzenek Magyarországnak. Magyarországnak csak a Szovjetunió az ellensége és semmiféle külpolitikai megfontolás nem láncolja a Szovjetunióhoz — írja befejezősül a Daily Telegraph.

A Daily Telegraph tegnapi számában közölt vezércikkben Magyarországról ír. Megállapítja, hogy ha Magyarországon valóban teljes függetlenséget nyer, akkor első cselekedete előreláthatólag a szocialista országok közösségének elhagyása lesz. A Szovjetunió vezetői pedig egy ilyen fajta szövetség alakítását tervezik. A lap szerint a Szovjetunió a jelek szerint sokkal nagyobb szabadságot akar biztosítani polgárainak és a tervezett szövetségen belül függetlenséget a csatlós államoknak. Ez az elhatározás alakult ki a bizonyára igen heves vitákban, amelyek a Kremben a magyarországi és lengyelországi eseményeket követték, de valószínűleg még Moszkvában sem tudják, hogy pontosan mekkora függetlenséget engedélyezzenek Magyarországnak. Magyarországnak csak a Szovjetunió az ellensége és semmiféle külpolitikai megfontolás nem láncolja a Szovjetunióhoz — írja befejezősül a Daily Telegraph.

A Daily Telegraph tegnapi számában közölt vezércikkben Magyarországról ír. Megállapítja, hogy ha Magyarországon valóban teljes függetlenséget nyer, akkor első cselekedete előreláthatólag a szocialista országok közösségének elhagyása lesz. A Szovjetunió vezetői pedig egy ilyen fajta szövetség alakítását tervezik. A lap szerint a Szovjetunió a jelek szerint sokkal nagyobb szabadságot akar biztosítani polgárainak és a tervezett szövetségen belül függetlenséget a csatlós államoknak. Ez az elhatározás alakult ki a bizonyára igen heves vitákban, amelyek a Kremben a magyarországi és lengyelországi eseményeket követték, de valószínűleg még Moszkvában sem tudják, hogy pontosan mekkora függetlenséget engedélyezzenek Magyarországnak. Magyarországnak csak a Szovjetunió az ellensége és semmiféle külpolitikai megfontolás nem láncolja a Szovjetunióhoz — írja befejezősül a Daily Telegraph.

SPORT

Puskás is tagja a Spanyolországba utazó Kispest csapatának

A Kispest (Honvéd) labdarúgócsapata elfogadta a spanyol Bilbao ajánlatát és a labdarúgó klubcsapatok Európa Kupája küzdelmei során az első mérkőzést Spanyolországban játssza le. A Bilbao-Kispest találkozó időpontja november 14-e. A visszavágóra előreláthatólag november 23-án kerül sor Budapesten.

A Kispest előzőleg néhány mérkőzést játszott még le külföldön — később megállapítandó városokban és időpontokban. Az együttes csütörtökön Budapestről Bécsbe utazott. A nyugateurópai vendéglátáson Kalmár Jenő edző vezetésével a következő 18 játékos vesz részt:

Faragó, Garamvölgyi, Rákóczi, Bánya, Pálcsik, Solti, Dudás, Bozsik, Kotász, Törőcsik, Budai, Kocsis, Machos, Tichy, Puskás, Czibor, Babolcsay és D. Szabó.

A magyar olimpiai csapat Prágában

A kedden Budapestről elutazott magyar olimpiai csapat szerdán megérkezett Csehszlovákiába. A versenyzőket a Prága melletti edzőtábor sportiskolájában helyezték el. Itt — a tervek szerint — a hét végéig maradnak, majd november 3-án vagy 5-én a francia repülő-társaság külön gépein folytatják útjukat Melbourneba.

Bécsben győzött a magyar ifjúsági labdarúgó válogott

Bécs. A Bécsben tartózkodó magyar ifjúsági labdarúgó-válogatott szerdán délután barátságos mérkőzést játszott Bécs ifjúsági válogatottjával és 3:1 (0:0) arányban győzött.

Megalakult az FTC, az MTK és az ÚTE

Szerdán az Újpesti Torna Egylet csütörtöki közgyűlése a régi nagy sportegyesületek közül a Ferencvárosi Torna Club és a Magyar Testgyakorlók Köre is újalakult. Az FTC, az MTK és az ÚTE ideiglenes forradalmi bizottságnál máris felvették a kapcsolatot egymással s elhatározták, hogy november 2-án, pénteken a magyar sport átfogó kérdéseit közösen tárgyalják meg, mert részt kívánnak venni a kialakítandó új magyar sportélet átszervezésében.

— A Szegedi Textilművek munkástanácsa közli, hogy egyetért a Sztrájkbizottságnak az ülösztrájkhoz kapcsolatos határozatával. Horvát, Andor, a Szegedi Textilművek munkástanácsának elnöke kéri az üzem dolgozóit, hogy november 3-án, szombaton reggel 7 órakor jelenjenek meg a munkahelyükön.

SZEGED NÉPE
Szeged város forradalmi nemzeti bizottságának lapja
Szerkesztő: a szerkesztőbizottság
Szerkesztőség: Szeged, Lenin u. 11.
Telefon: 35—35 és 40—80
Kiadóhivatal: Szeged, Károlyi tér 3.
Telefon: 31—16 és 35—00
Terjesztik: a megyei Postahivatal Hírlaposztálya és a hírlapkiadó postahivatalok
Előfizetés: postahivataloknál és kézbesítőknél. Havi előfizetési díj 11 forint
Szegedi Nyomda Vállalat
Felelős vezető: a vállalat munkástanácsa

PRÁGÁTÓL SZEGEDIG

A FORRADALOM

híre Prágában ért. Egy-szerű emberek kérdezték suttogva: mi történik Magyarországon? Mások bőbeszédűbbek voltak. Felkelt a diákság és a nép a zsarnokság ellen. Az újságok agyonhallgatták az eseményeket. A Rude Právó „fasiszta felkelésnek, börtönből kiszabadult bűnözők fegyvertámadásának” nevezte a magyar nép harcát. A Pozsonyban megjelenő magyar nyelvű lap, az „Új Szó” a prágai lapokhoz hasonlóan mocskolta a forradalmat. A budapesti Kossuth-rádió össze-vissza beszélt, egyik közlést megcáfolta a másikkal. Mi történik otthon? — kérdezte egymástól a Csehszlovákiában lévő huszonnyolc tagú szegedi vasutas-küldöttség. A feleletet Kassán kaptuk meg, ahol gvászkarszalaiakkal vonult fel a diákság és némán tüntetett a magyarországi események mellett. Itt tudtuk meg az igazat, itt hallottuk először a borsodi rádió hangját: „Aljjon a kormány a nép mellé! Az ávósok tegyék le a fegyvert a hazafiak elé! Szűnjön meg a vérontás!”

Ha másként nem, akkor gyalog megyünk haza — határoztuk el. Szombaton, október 27-én már nem hagyhattuk el az állomás területét, rendőrség és detektívek vigyáztak ránk. Kassán igazolatlan igazolatást követett. A Csehszlovákiában kinn rekedt magyarok pedig jönni akartak haza. A Rude Právó szombati száma azonban a következőket közzétette: „Magyarországon a felkelők letették a fegyvert... egyes vidékeken, Borsodban, Miskolc környékén azonban még tartják magukat.”

Várjunk még — mondogatták egy-néhányan. Tisztázódjanak az események és csak akkor menjünk haza. Marasztalták őket tízen és százan. Ne menjetek, vágóhidra viszi-

NAPLÓRÖSZLET

tek a börtöket. A többség azonban jönni akart. Haza... haza...!

UJBÓLI marasztalás, újbóli rémhír. A magyarok tegnap nem adták vissza a vonatszerelvényt. Nem megy a vonat a határig!

— Akkor gyalog megyünk!

— Hat kilométert kell gyalogolni — jegyezték meg a csomagok láttán.

— Akkor hat kilométert gyalogolunk! — jelentettük ki határozottan. Délután két óra. A vonatszerelvény lassan elindul a határ felé. Egy kocsi zsúfolásig telve magyarokkal. Egy sem fél a gyaloglástól, az úttól. És ekkor közli a kalauz: két kocsi átmege a határon. Mi tagadás, megkönnyebbült a szívünk. Most már biztosak voltunk: hazamegyünk. Előkerült a tangóharmonika is és felcsendült a dal.

A határmegye előtt újra torokban dobogott a szív. A csehszlovák határőr tört magyarsággal jegyezte meg: két magyar jött ma át a határon. Az egyik haslóvésszel, a másik gyomorlővésszel. Összedugtuk a fejünket és találgattuk: honnan volt ennyi erejük? Az egyik vasutas, névét nem tudom megmondani, hangosan megjegyezte: gyomorlővésszel nem lehet kilométereket gyalogolni! Nem mondta ki amit akart, de mi méris értettük: nem magyar földön lötték meg őket.

Közéledünk, egyre közleledünk a határhoz. Cseh földön katona katonát ért. Úgy mondják, megerősítették a határokat. Mi nem rájuk voltunk kíváncsiak. Vártuk a magyar határőrt, az első magyart.

Hidasnémeti. Piros-fehér-zöld szalagot lenget a szél a határőrnél. Porba hullott a régi csillagos címer.

— Ünnepe van, polgártársak! Szabad a hazai — ez volt az első szó,

az üdvözlés. — Az oroszok megadták magukat Miskolcon, nem lőnek a magyarokra!

ÖRÖMKÖNNYEKET csaltak ki a szavak, most már kérés nélkül, megszokásból adtuk át az ütleveket. A pénzügyőr sem izgatott most már bennünket. Nyitottuk a táskákat, mutattunk mindent. Előkerültek a kabátzsebekbe dugott syron-harisnyák is.

— Köszönöm... Mi hiszünk maguknak...!

A vasutasok nemzetiszínű szalagokat hoztak és magyarázták az eseményeket. Nyíregyházától Sopronig már miénk az ország. Felszedtük a sínkeket Záhonynál. Nem jöhet több orosz szerelvény magyar földre... Debrecenben nemzeti bizottságot alakult... Miskolcon a munkások, diákok, a parasztok, a forradalmi munkástanácsok, a szabadságharcosok vették át a hatalmat. A fegyvertelekre lövő ávós parancsnokot felkoncolták... Özd sztrájkol. Senki nem dolgozik, amíg szovjet katona tartózkodik a magyar földön... Tatárnya, Győr, a szabadságharcosoké...!

— És mi van Szegeden?

Egy pillanatra elnémult minden. Vártuk a szót, reménykedtünk.

— Szegedről nem hallottunk semmit. Azt beszélük, hogy katonadiktatúra van.

— Ott még az ávósok vannak hatalmon?

— Nem tudjuk!...!

A VONAT lassan elindult Miskolc felé. A földeteken szánókat, vetettek. Egy-egy állomáson nemzetiszínű karszalagot örök vigyáztak, géppisztollyal a vállukon. Integtek, s a csipős őszi szél nemzetiszínű pántlikát lengetett a széles karimájú kalapokon. Az egyik őrháznál állt a lakodalmat. A vonat ablakából jól látható a sátor alatti násznép, amint dalolva roppja a csárdást.

(Folytatjuk)

(— —)